

Handläggning Ingela Näslund
Direkttelefon 0520-497873
Epost utbildning@trollhattan.se
Datum 2021-04-15
Diariernr UN 2021/00192 600

Remiss SOU 2020:67 Fler barn i förskolan – för bättre språkutveckling i svenska

Sammanfattning

Trollhättans Stad ser i huvudsak positivt på uppsökande verksamhet, direktinskrivning i förskolan och obligatorisk förskola från 5 års ålder. Trollhättans Stad bedömer precis som utredningen att förslagen kommer bidra till ökat deltagande i förskolan vilket i sin tur kommer ha positiva effekter på barns språkutveckling och måluppfyllelse i skolan och i förlängningen även på deras etablering på arbetsmarknaden och integrationen i det svenska samhället. Trollhättans Stad ser dock att definitionen av nyanlända barn behöver klargöras samt att det behövs förtydliganden kring vilka barn som ska omfattas av direktinskrivning. Utifrån att stödmaterial eller allmänna råd inte är framtagna än bedömer Trollhättans Stad att det är svårt att avgöra om de 5 timmar utredningen beräknat kommer räcka till som arbetsinsats för dessa förändringar. Angående den obligatoriska förskolan gör Trollhättans Stad bedömningen att skolskjutskostnaderna för 5-åringar kommer bli betydligt dyrare än för en genomsnittselev i grundskolan. Trollhättans Stad bedömer att kommunerna behöver kompenseras ekonomiskt för dessa ökade kostnader, i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen

Trollhättans Stad är i huvudsak positiv till att införa karriärsteg för förskollärare vid vissa förskolor. Angående den löneökning på 10 000 kr som föreslås ser dock Trollhättans Stad att det är mer fördelaktigt att möjliggöra dubbelt så många tjänster med 5 000 kr i löneökning. Trollhättans Stad förordar också att bidraget betalas ut till respektive huvudman istället för kommunivå.

Utbildningsförvaltningen

Uppsökande verksamhet för ökat deltagande i förskolan

7.4 Kommunen ska informera vårdnadshavare om förskolan genom uppsökande verksamhet

Trollhättans Stad ser i huvudsak positivt på uppsökande verksamhet för att öka deltagandet i förskolan. Utifrån att stödmaterial eller allmänna råd om uppsökande verksamhet inte är framtagna än bedömer Trollhättans Stad att det är svårt att bedöma om de 5 timmar utredningen beräknat kommer räcka till för den uppsökande verksamheten.¹

Direktinskrivning i förskolan

8.3 En definition av nyanlämt barn

Trollhättans Stad ser vissa problem med definitionen av nyanlämt barn. Kommunen har inte nödvändigtvis uppgift om alla barn som har uppehållstillstånd. Kommunen hämtar uppgifter från Skatteverket om folkbokföring. Det är alltså först när barnen är folkbokförda i kommunen som de kan upptäckas. Det finns därför brister i att koppla definitionen till uppehållstillstånd istället för folkbokföring.

Att definitionen också kopplas till vårdnadshavares vistelsetid i Sverige medför en stor administrativ börda, eftersom för varje barn som inte har en placering behöver kommunen titta på vilka som är vårdnadshavare och hur länge de har vistats i landet. I och med detta bedömer Trollhättans Stad att de 5 timmar som utredningen beräknat inte kommer räcka till.²

8.5.1 Kommuner ska vara skyldiga till direktinskrivning

Trollhättans Stad är i huvudsak positiv till direktinskrivning. Trollhättans Stad bedömer precis som utredningen³ att förslaget kommer bidra till ökat deltagande i förskolan vilket i sin tur kommer ha positiva effekter på barns språkutveckling och måluppfyllelse i skolan och i förlängningen även på deras etablering på arbetsmarknaden och integrationen i det svenska samhället.

Förslaget om direktinskrivning behöver förtydligas så att det klart framgår vilka barn som ska omfattas. Eftersom det handlar om barn som idag inte finns i kommunens verksamhet har kommunen inte kännedom om vilka barn som har behov att få stöd i sin språkutveckling. Utifrån att stödmaterial eller allmänna råd om uppsökande verksamhet inte är framtagna än bedömer Trollhättans Stad att det är svårt att bedöma om de 5 timmar utredningen beräknat kommer räcka till för den uppsökande verksamheten.⁴

¹ Avsnitt 13.4 Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

² Avsnitt 13.4 Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

³ Avsnitt 13.3 Konsekvenser för integration

⁴ Avsnitt 13.4 Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

8.5.3 De barn som ska direktinskrivas

Förslaget om direktinskrivning behöver förtydligas så att det klart framgår vilka barn som ska omfattas. Definitionen av *nyanlända barn* behöver förtydligas så att det går att urskilja vilka barn som omfattas.

Eftersom det handlar om barn som idag inte finns i kommunens verksamhet har kommunen inte uppgifter om vilka barn som har annat modersmål.

Utifrån att stödmaterial eller allmänna råd om uppsökande verksamhet inte är framtagna än bedömer Trollhättans Stad att det är svårt att bedöma om de 5 timmar utredningen beräknat kommer räcka till för den uppsökande verksamheten.⁵

8.5.4 Kommunen ska hålla sig informerad om vilka barn som ska direktinskrivas

Förslaget om kommunens skyldighet att kartlägga och hålla sig informerad om vilka barn som ska omfattas av direktinskrivning behöver förtydligas.

Definitionen av *nyanlända barn* behöver förtydligas så att det går att urskilja vilka barn som omfattas. Eftersom det handlar om barn som idag inte finns i kommunens verksamhet har kommunen inte uppgifter om vilka barn som har annat modersmål. Utifrån att stödmaterial eller allmänna råd om uppsökande verksamhet inte är framtagna än bedömer Trollhättans Stad att det är svårt att bedöma om de 5 timmar utredningen beräknat kommer räcka till för den uppsökande verksamheten.⁶

8.5.5 Direktinskrivning ska ske vid 3 års ålder

Trollhättans Stad är positiv till att direktinskrivning sker vid 3 års ålder. Däremot behöver förslaget om direktinskrivning förtydligas så att det klart framgår vilka barn som ska omfattas.

8.5.6 Direktinskrivning ska ske på lämplig förskola

Trollhättans Stad ser positivt på möjligheten att i viss mån göra avsteg från principen om att placera barn i förskola nära hemmet till förmån för en mer lämplig förskola ur integrationssynpunkt.

Obligatorisk förskola från 5 års ålder

9.3 Förskola ska bli obligatorisk från 5 års ålder

Trollhättans Stad är i huvudsak positiv till förslaget om att förskolan ska vara obligatorisk från 5 års ålder. Trollhättans Stad bedömer precis som utredningen⁷ att förslaget kommer bidra till ökat deltagande i förskolan vilket i sin tur kommer ha positiva effekter på barns språkutveckling och måluppfyllelse i

⁵ Avsnitt 13.4 Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

⁶ Avsnitt 13.4 Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

⁷ Avsnitt 13.3 Konsekvenser för integration

skolan och i förlängningen även på deras etablering på arbetsmarknaden och integrationen i det svenska samhället.

9.3.1 Den obligatoriska förskolans omfattning och innehåll

Trollhättans Stad är positiv till förslaget om den obligatoriska förskolan ska ha samma syfte, uppdrag och innehåll som den frivilliga förskolan.

9.3.5 Skollagens bestämmelser om närvaro och frånvaro ska gälla även den obligatoriska förskolan

Trollhättans Stad ser positivt på att barnens närvaro i förskolan ska främjas och att frånvaro ska tas på allvar på samma sätt som i grundskolan.

Trollhättans Stad ser dock att det innebär en ökad arbetsbörda för förskolorna kring hantering närvaro, ledigheter och frånvaro.

9.4 Skolskjuts till och från den obligatoriska förskolan

Trollhättans Stads ställningstagande är precis som utredningen föreslår att skolskjuts ska ordnas för verksamhet som är obligatorisk inom skolväsendet och att rätten till skolskjuts enbart ska gälla för den obligatoriska delen och vid den förskola som anvisats av kommunen.

Det är dock viktigt att kommunens åtagande avseende rätten till skolskjuts inte utökas för barnen i den obligatoriska förskolan jämfört med åtagandet för elever i förskoleklass. Det innebär att för barn som *inte* berättigas skolskjuts med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, barnets funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet så är det vårdnadshavarna som ansvarar för att transportera barnen till och från förskolan. Gränsdragningen mellan vårdnadshavarnas och kommunens ansvar behöver därmed tydliggöras.

Barn kan inte vid 5 års ålder förväntas åka med kollektiva färdmedel vilket innebär att det i de flesta fall kommer behövas anordnas särskild skolskjuts för barn i den obligatoriska förskolan. Det innebär även ett ökat krav på säkerhetsutrustning, såsom t.ex. bälteskuddar och trepunktsbälte, i jämförelse med äldre elever. Behovet av vuxennärvaro kan också öka vid transport av så unga barn. Trollhättans Stad bedömer att skolskjutskostnaderna för 5-åringar kommer vara betydligt dyrare än genomsnittskostnaden för en grundskoleelev som utredningen har beräknat.⁸

Ett rimligt antagande är att det kan vara relativt få barn på varje förskola som blir skolskjutsberättigade vilket innebär att det blir svårt att göra samordningsvinster i fråga om skolskjuts. Samordningsmöjligheter mellan grundskola och förskola bedöms vara ytterst begränsade, och därmed kommer förslaget innebära ökat antal transporter. Förslaget skulle därför kunna få som konsekvens att fler huvudmän väljer att 5-årsverksamheten flyttas till grundskolor för att kunna samordna transporterna.

⁸ Avsnitt 13.4 Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

Förslag för fler förskollärare och barnskötare

10.8.3 Det ska införas karriärsteg för förskollärare vid vissa förskolor

Trollhättans Stad är i huvudsak positiv till att införa karriärsteg för förskollärare vid förskoleenheter som har särskilt svåra förutsättningar. Trollhättans Stad bedömer precis som utredningen att förslaget kan innebära ökade möjligheter att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens på dessa förskolor.⁹

Angående förslaget att löneökningen ska var 10 000 kr per månad har Trollhättans Stad erfarenheten från motsvarande statsbidrag för grundskolan att storleken på löneökningen ibland skapar löneskillnader som uppfattas oskäligen. Risken finns att löneskillnaden som uppstår ger motsatt effekt för dessa enheter, dvs att enheter med särskilt svåra förutsättningar förlorar kompetent personal när inte alla kompetenta lärare kan erbjudas detta lönetillägg. Det finns också en risk att förste förskollärare kommer tjäna mer än er rektor vid 10 000 kr påslag, vilket kan innebära att det blir svårare att rekrytera rektorer. Trollhättans Stad föreslår att man istället möjliggör dubbelt så många tjänster, med 5000 kr i löneökning. Trollhättans Stad vill också framhålla vikten av kontinuitet och framförhållning i denna typ av bidrag.

Angående att bidraget betalas ut på kommunnivå och att kommunen sedan betalar ut till fristående förskolor ställer Trollhättans Stad sig tveksam till utan bidraget bör betalas ut till respektive huvudman av Skolverket. Kommunen har, precis som Skolverket, inte heller per automatik tillgång till den statistik som behövs för att kunna göra fördelningen utan måste efterfråga uppgifterna. Det innebär att det blir en ökad administration som innebär en merkostnad för kommunerna om uppdraget att fördela bidraget läggs på kommunerna.

10.8.7 De centrala personalkategorierna inom förskolan ska framgå i skollagen

Trollhättans Stad ställer sig bakom förslaget och lyfter att det är viktigt att framhålla barnskötarens roll som viktig i förskolan, men det är även viktigt att yrkesrollerna befästs såsom förskollärarens ansvar i läroplanen.

Konsekvenser

13.4 Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

Förslagen om uppsökande verksamhet, kartläggning och direktinskrivning

Trollhättans Stad bedömer att utifrån att stödmaterial eller allmänna råd om uppsökande verksamhet inte är framtagna än är det svårt att bedöma om de 5

⁹ Avsnitt 10.8.2 Det behövs fler förskollärare där behoven är störst

timmar utredningen beräknat kommer räcka till för uppsökande verksamhet, kartläggning och direktinskrivning. Det är angeläget att stödmaterial och/eller allmänna råd därför anpassas utifrån att 5 timmar ska räcka.

Även att definitionen av nyanlända barn föreslås kopplas till vårdnadshavares vistelsetid i Sverige medför en stor administrativ börda, eftersom för varje barn som inte har en placering behöver kommunen titta på vilka som är vårdnadshavare och hur länge de har vistats i landet. Trollhättans Stad bedömer att kommunerna behöver kompenseras ekonomiskt för dessa ökade kostnader, i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen.

Förslaget om obligatorisk förskola för 5-åringar

Angående skolskjuts gör Trollhättans Stad bedömningen att det inte går att likställa kostnaden per 5-åring med en genomsnittlig kostnad för en grundskoleelev. Skolskjutskostnaden för en 5-åring bedöms vara betydligt högre. Barn kan inte vid 5 års ålder förväntas åka med kollektiva färdmedel vilket innebär att det i de flesta fall kommer behövas anordnas särskild skolskjuts för barn i den obligatoriska förskolan. Det innebär även ett ökat krav på säkerhetsutrustning, såsom t.ex. bälteskuddar och trepunktsbälte, i jämförelse med äldre elever. Behovet av vuxennärvaro kan också öka vid transport av så unga barn. Det kommer dessutom vara relativt få barn på varje förskola som blir skolskjutsberättigade vilket innebär att det blir svårt att göra samordningsvinster i fråga om skolskjuts. Samordningsmöjligheter mellan grundskola och förskola bedöms vara ytterst begränsade, och därmed kommer förslaget innebära ökat antal transporter.

Det är också rimligt att anta att det är högre andel av 5-åringarna som blir skolskjutsberättigade utifrån att kommuner brukar ha kortare kilometergräns för yngre barn.

Även om samordningsvinster avseende skolskjuts skulle kunna göras genom att samorganisera 5-årsverksamheten med grundskolan bedöms det medföra andra kostnader i form av den administration som uppstår kring förskolebyte. Det bedöms även påverka möjligheten att organisera verksamheten effektivt i fråga om personal utifrån olika behörighetskrav. Oavsett hur kommunen väljer att organisera sin verksamhet så bedömer Trollhättans Stad att förslaget som helhet innebär förändringar som medför kostnader utöver de som framgår av utredningen. Trollhättans Stad bedömer att kommunerna behöver kompenseras ekonomiskt för dessa ökade kostnader, i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen.

Trollhättans Stad ser även att förslaget om att barnens närvaro i förskolan ska främjas och att frånvaro ska tas på allvar på samma sätt som i grundskolan innebär en ökad arbetsbörda och därmed ökade kostnader för förskolorna kring hantering närvaro, ledigheter och frånvaro. Trollhättans Stad bedömer att kommunerna behöver kompenseras ekonomiskt för dessa ökade kostnader, i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen.

Förslaget om karriärsteg för förskollärare

Angående statsbidraget för karriärtjänster ser Trollhättans Stad att det innebär ökad administration och därmed ökade kostnader om bidraget betalas ut på kommunnivå istället för till respektive huvudman. Kommunen har inte heller per automatik tillgång till den statistik som behövs för att kunna göra fördelningen utan måste efterfråga uppgifterna. Om beslutet blir att kommunerna ska administrera bidraget bedömer Trollhättans Stad att kommunerna behöver kompenseras ekonomiskt för dessa ökade kostnader, i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen.

Paul Åkerlund
Kommunstyrelsens ordförande

Said Niklund
Stadsdirektör